

Hálky na listech kaštanovníku = napadení žlabatkou kaštanovníkovou

Ing. Kamil Holý, Ph.D.; Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v.v.i., Praha-Ruzyně

Při rašení **kaštanovníků** se mohou na listech objevit **zelené až načervenalé hálky**, které po rozříznutí ukrývají jednu až několik komůrek s bílou larvou.

Hálky na mladých listech kaštanovníku, vpravo rozřízlá hálka s larvou v komůrce

Hálky vytváří invazní **žlabatka kaštanovníková** (*Dryocosmus kuriphilus*), která se s napadenými stromky z jihu Evropy může dovést i k nám. Ukrývá se uvnitř pupenů ve stadiu vajíčka, které přezimuje. Vajíčka jsou drobná, obtížně zjištělná, napadení stromku se pozná až podle hálek, které vytvářejí vylíhlé larvy. Dospělci se líhnou v letním období, samice naklade vajíčka do pupenů a cyklus se uzavře.

Hostitelské rostliny – pouze kaštanovníky rodu *Castanea* (jedlé kaštany).

- „Koňský kaštan“ = jírovec maďal nenapadá.

Zdroj napadení – koupené a vysazené stromky s vajíčky žlabatek v roce výsadby. Z těchto stromků se mohou šířit i na staré stromy v blízkém okolí.

Monitoring – až 20 mm velké hálky se nedají zaměnit s jiným druhem. Nejnápadnější jsou na mladých, rostoucích listech (v dubnu až květnu). Na starších listech mohou opticky splývat a je potřeba větve prohlédnout z malé vzdálenosti. Většina hálek zůstává na listech až do podzimu do opadu listů. Druhým typem jsou tzv. zdřevnatělé hálky, které zůstávají na větvích několik let po jejich vzniku. Může/nemusí na nich zůstat zbytek uschlého listu.

Škodlivost – při silném napadení dochází k zasychání pupenů, vyholování větví a vadě vzhledu. Při silném napadení více let po sobě může docházet k oslabování a chřadnutí stromů.

Zaschlé pupeny s loňskými hálkami žlabatky

Ochrana – provádí se mechanicky odstraňováním hálek od rašení do konce června než se vylihnout dospělci žlabatky.

- **mladé nebo nově vysazené stromky** – otrhat všechny háčky a zničit je spálením nebo zkompostováním. Podpořit růst nových listů pravidelnou závliskou případně přihnojením, nové listy budou již zdravé. Pokud se podaří zničit všechny háčky, v druhém roce by měl být stromek zdravý.
- **vzrostlé stromy** – ostříhat/ořezat silně napadené větve a otrhat všechny háčky, na které dosáhnete. Pokud se bude trhání hálek i řez provádět pečlivě a nebude zdroj v okolí, mělo by se do 2–3 let podařit žlabatku eradikovat.
- **biologická ochrana** – v jižní Evropě, kde tvoří kaštanovníky rozsáhlé porosty, se vysazuje krásenka *Torymus sinensis*, která parazituje larvy žlabatky. U jednotlivých stromů je účinnější otrhání hálek žlabatky, vysazení krásenky by mělo smysl při napadení některé z našich kaštánek nebo větších porostů kaštanovníků. Krásenka se k nám může přivést spolu s napadenými stromky kaštanovníku žlabatkou.

Mapování výskytu – údajů o výskytu žlabatky kaštanovníkové z našeho území není mnoho a nevíme, jak dlouho po zavlečení může v našich klimatických podmínkách přežít na napadených stromech. Pro výzkumné účely sháníme informace o jejím výskytu. Pokud máte háčky na kaštanovnicích, zašlete prosím informace o lokalitě s fotografiemi hálek na email: kamil.holy@carc.cz Na oplátku můžeme nabídnout zdarma poradenství s ochranou stromů proti žlabatce a otestovat přítomnost krásenky *Torymus sinensis*.

Výzkum žlabatky kaštanovníkové probíhá z podpory Ministerstva zemědělství, institucionální podpory MZE-RO0425.

Háčky na mladých listech mohou být někdy lépe vidět ze spodní strany. Otrhání a zničení všech hálek v této fázi vývoje ochrání strom v následujících letech.